

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Dobro enostopna min vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAVA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 300.
Uprava:
Marjiti trg 8. Telefon 44.
opisi se ne vračajo.
njen je priložiti znamke
za odgovor.

Proračunska razprava. Sodna in pravna vprašanja.

NEODVISNOST SODNIKOV.

Beograd, 18. julija. (Izv.) Današnje sejo narodne skupščine je otvoril predsednik dr. Ivan Ribar ob 9.45 dopoldne. Zbornica je nadaljevala podrobno razpravo o proračunu. Najprej sprejme narodna skupščina prvo poglavje proračuna, namreč vrhovno državno upravo, ki obsega 85 partij. — Na vrsto pride drugo poglavje: proračun ministrstva za pravosodje. Poslanec dr. Josip Hohenc (Jugoslovanski klub) govori o državljanem pravu sploh in o vzporednem razvoju prava z neodvisnostjo sodnikov ter primerja nevisnostjo sodnikov s pristranskimi pristanskimi sodniki s pristranskimi. Naglašja škodljivo delovanje teh pristranskih sodnikov, ki zelo kompromitirajo ugled sodnikov in pravnega reda. Zato zahteva, naj se narodni skupščini čimprej predloži zakon o neodvisnosti sodnikov.

PROTI STRANKARSTVU SODNIKOV.

Nadalje poudarja govornik Skoda, ki je nastala in še vedno nastaja vsled tega, ker se vedno ne velja za vso državo enaki zakoni. Zahteva, naj se čimprej zakon izenačijo in naj se zboljša sodna uprava. Govori tudi o današnjih kazenskih zakonih in pravi, da je treba sirsjeti za zboljšanje in poplimentenje človeka. Od ministrstva za pravosodje zahteva, da reši sodni stan pred katastrofo in pokvarjenjem, v katerega ga tira strankarstvo v naši državi.

ZA REŠITEV VPRAŠANJA SEKVESTROV.

Post. dr. Milan Korun (socialist) zahteva, naj se člen 104 srbskega kazenskega zakonika razširi, da se enkrat nehalo vedno se ponavljajoče pritožbe sodnikov zoper državljane zaradi žalitve in izvrševanju svoje službe. Zagovarja neobhodno potrebo, da se donese zakon o sodnikih. Zahteva tudi, naj dobita Dalmacija in Slovenija iste pogoje sojenja, kakor jih ima Hrvatska. Naglašja tudi potrebo, da se reši vprašanje sekvestrov. Ako se to zgodi, bomo dobili od Avstrije več imovine, kakor pa Avstrija od nas. Vztraja pri tem, kar je bil že povedal v splošni debati in pravi, da bodo socialisti glasovali proti proračunu. Ker pa se v proračunu za pravosodno ministrstvo nahajajo nekatere pozicije in partije, ki ne nasprotujejo socialističnim načelom, bo glasoval za nekatere partije in pozicije.

Debata o prosvetnem ministrstvu.

PROSVETNA POLITIKA VLADE.

Seja narodne skupščine se je popoldne ob 5.05 nadaljevala. Na vrsto je prišla razprava o ministrstvu za prosveto. — Posl. Franjo Sudarevič (Jugoslovanski klub) razpravlja o razmerah v naši prosveti, zlasti o šolstvu v Subotici. Kritizira vlado, ki se ne briga dovolj za šole, ki so bile odvzete občinam. Zahteva spravljivejšo šolsko politiko med nami in ostalimi narodnostmi v državi. Šolstvu v Vojvodini je treba absolutno posvečati večjo pažnjo. — Poslanec dr. Vasilij Popović (zemljoradnik) kritizira prosvetno politiko vlade. Veli, da se zlasti ne more zadovoljiti, ker vlada ne posveča dovolj pažnje poljedelskim šolam.

SLOVENSKI VZGOJNI NAČIN.

Posl. Ivan Deržič (narodni socialist) govori o šolstvu in se pritožuje, da so bile obrtne šole odpravljene, ker je bilo določeno, da preidejo v proračun samouprav. Dokler pa se ne udeležijo samouprave, bo nastal vakuum, vsled česar bo naša mladina zaostala daleč za nemško. Govori tudi o gledališčih in naglašja zlasti pasivnost narodnega gledališča v Ljubljani. O čemer se je v javnosti

Post. Mijodrag Šušić (zemljoradnik) kritizira delovanje odvetnikov, sodnikov in sploh uradnikov, ki spadajo v področje ministrstva za pravosodje. Veli, da je proračun tega ministrstva tako obširen, ker so bili sprejeti v službo vsi oni uradniki, ki so bili pač potrebni v Avstriji, ki jih pa danes v naši državi več ne potrebujemo.

DELO STROKOVNIH KOMISIJ NA ZAKONIKIH.

Minister za pravosodje dr. Laza Marković pravi, da so strokovne komisije, ki so jih ustanovili prejšnji pravosodni ministri, že toliko napredovale s svojim delom, da pridejo kmalu veliki zakoni pred narodno skupščino, da o njih nadalje razpravlja. Izdelan je zakon o kazenskem postopku in kazenski zakonik. Kmalo bo končan tudi načrt zakona o civilno-pravnem postopanju. Izdelan bo tudi civilni zakonik, ki ima za podlago hrvatski civilni zakonik. Ravnotako bo v kratkem izgotovljen skupni trgovinski zakon ter zakon o konkurznem redu. Razen civilnega zakonika, ki je najtežje delo, moremo upati, da bodo vsi ti zakoni predloženi narodni skupščini še tekom prihodnjega leta. H koncu gre tudi zakon o organizaciji sodišč, ki bo v kratkem izgotovljen. Očitki radi slabih sodnikov mora minister zavreči in zatrjuje, da sodniki lojalno in vestno izvršujejo svoje dolžnosti. Kar se tiče vprašanja sekvestrov, pravi dr. Marković, da bi se to vprašanje že zdavnaj rešilo, da pa so težkoče v tem, ker zahtevajo Avstriji od nas gotove koncesije, ki jih mi ne moremo dovoliti. Pogajanja zaradi rešitve vprašanja sekvestrov se bodo kmalu začela. Kar se tiče pomislekov poslance dr. Šimraka o premeščanju sodnikov v Bosni, veli minister, da so bili sodniki premeščeni v zmislu sklepov sodnih komisij, ki jih sestavljajo člani vrhovnega sodnega dvora. Pri premeščanju niso bili merodajni strankarski razlogi. Premestitve so nalagali edinele interesi pravosodstva. — Poročevallec sprejme nato predlog dr. Koruna, naj se postavka, ki se nanaša na sodišča prve stopnje za vojne odškodnine, zniža za en milijon dinarjev. — Drugo poglavje proračuna (ministrstvo za pravosodje) sprejme zbornica skoraj vse. Le nekaj postavk je bilo odgojenih, ker so bili predloženi razni amendementi. Seja se je prekinila ob 12.40 popoldne.

ZA IZBOLJŠANJE LJUDSKE PROSVETE.

Post. dr. Momčilo Ivanič (radikalni disident) kritizira proračun ministrstva za prosveto in zahteva izboljšanje na vseh poljih ljudske prosvete. Šole v državi niso enakomerno razdeljene, tako da je v nekaterih krajih dovolj šol, v drugih pa vlada veliko pomanjkanje. Na ta način se ugled šole ubija. Protestira proti temu, da je prosvetni minister otvoril nemške šole, ker po mirovni pogodbi nismo za to obvezani. Posl. Ivan Puljič (Jugoslovanski klub) govori o šolstvu v Bosni in se pritožuje, da se Bosna ne vpošteva v oni meri, kakor to zasluži. Končuje z besedami, da Bosanci toliko časa ne bodo zadovoljni, dokler ne bodo imeli v Sarajevu vseh šol, do katerih imajo pravico. — Seja se je zaključila ob devetih zvečer.

Samoumor morilcev dr. Rathenaua.

Halle, 18. julija. (Izv.) Kriminalna policija je snoči izsledila oba morilca pokojnega nemškega ministra zunanjih poslov dr. Rathenaua v Hallu na gradü Saaleck pri kopali-

šču Kösen. Oba sta se na grajskem stolpu ustrelila, preden so ju mogli prijeti.

UREDITEV VOJNE ODŠKODNINE.

Beograd, 18. julija. (Izv.) Danes dopoldne je imel odbor za vojno odškodnino sejo, na kateri je nadaljeval svojo razpravo. Popoldne bi imel predložiti predlog, ki naj vsebuje tri načine ureditve vojne odškodnine.

PREPOVEDANA SVOBODNA TRGOVINA Z VALUTAMI V NEMŠKI AVSTRIJI.

Dunaj, 18. julija. (Izv.) Jutri stopi v veljavo nova naredba finančnega ministra, ki do nadaljnjega prepoveduje svobodno trgovanje z inozemskimi plačilnimi sredstvi (tudi na borzi in od urada do urada) in posredovanje poslov s temi plačilnimi sredstvi. Prepoved velja tudi za one osebe, ki so imele doslej dovoljenje v zmislu devizne naredbe, izvzeta pa je v devizni naredbi predvidena oddaja inozemskih plačilnih sredstev, ki jih rabi popotnik. Vsi po devizni naredbi dovoljeni posli z inozemskimi plačilnimi sredstvi se morajo izključno vršiti le v kliringu devizne centrale. Kot cene za inozemska plačilna sredstva se smejo naznačevati le tečaj, ki jih objavlja devizna centrala.

SVET ZVEZE NARODOV.

London, 18. julija. (Izv.) Svet zveze narodov, ki se je včeraj sestel v Londonu, je pod predsedstvom španskega veleposlanika v Parizu zopet začel razpravljati in je rešil razna formalna vprašanja.

BENEŠ POJDE PREDAVAT V AMERIKO.

Praga, 18. julija. (Izv.) Kakor javlja »Tribuna«, bo češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš tekom prihodnjega leta na ameriškem inštitutu za politične vede v Willamstownu štiri do šest tednov predaval o socijalno-političnih vprašanjih. SESTANEK MED LLOYD GEORGEOM IN POINCAREJEM.

Pariz, 18. julija. (Izv.) Kakor poročata »Matin«, sodijo uradni francoski krogi, da se bo sestanek med Poincarejem in Lloyd Georgeom, ki je bil prvotno določen na drugo polovico meseca julija, vršil začetkom meseca avgusta.

NALIV NA TIROLSKEM.

Innsbruck, 18. julija. (Izv.) Radi neprestanih nalivov zadnje dni so posamezne doline na Tirolskem zasule morene. Med drugimi je na treh mestih porušena cesta proti Arlbergu. Kakor poročajo »Innsbrucker Nachrichten«, so na Predariskem utonile štiri osebe, tri od njih, ko so lovile les, ki ga je odnesla voda. Mnogiva mrtveca in pet poškodovanih.

HAAŠKA KONFERENCA ZAČASNO REŠENA.

Haag, 18. julija. (Izv.) Podkomisije za zasebno lastnino, dolgove in kredite so razpravljale o položaju, ki je nastal vsled pisma ruske delegacije in so sprejele predlog predsednika odbora, nakar sta zadnji dve podkomisiji prekinili svoje delo, dočim se podkomisija za privatno lastnino danes zopet sestane z Rusi. Proučavala bo možnost, ali se ne da najti podlaga za nadaljevanje pogajanj. Tudi zatrjujejo, da francoska delegacija še nadalje vztraja na svojem stališču.

LITVINOV ZA NADALJNA POGAJANJA V HAAGU.

Haag, 18. julija. (Izv.) V odgovoru na pismo delegata Patyna je dejal Litvinov, da so se prejšnje izjave ruske delegacije napačno razumele in da prosi, naj se sestanejo zaradi tega predsedniki treh neruskih podkomisij in člani ruske komisije, da nadaljujejo razpravo

Borzna poročila.

Curij, 18. julija. (Izv.) Berlin 1.13, Newyork 521.25, London 23.21, Pariz 43.00, Milan 24, Praga 11.70, Budimpešta 0.41, Zagreb 1.525, Varšava 0.995, Dunaj 0.015, avstrijske krome 0.01875.

Praga, 18. julija. (Izv.) Dunaj 0.08, Berlin 9.65, Rim 205.50, Budimpešta 3.30, Pariz 374, London 200, Newyork 44.75, Curij 805.50, avstrijske krome 0.10, italijanske lire 202.50.

Zagreb, 18. julija. (Izv.) Dunaj 0.225—0.25, Berlin 18.90—19, Budimpešta 6.40—6.51, Bukarešta 48—48.50, Italija 381—385, London 375—376, Newyork 84—84.50, Pariz 692.50—697, Prag 193—194, Svica 1600—1635, Varšava 1.525—1.55. Valute: Ameriški dolarji 82.50—83.75, avstrijske krome 0.30—0, češkoslovaške krome 188—192, nemške marke 20—21.

Nezakonski otroci.

Na jugoslovanskem ženskem kongresu v Ljubljani je prišlo do precej zanimive razprave o nezakonskih otrocih. Z zadoščenjem moramo ugotoviti, da se je žensko otrostvo tistega konservativizma, ki je gledal doslej nezakonskega otroka skozi neka posebna očala. Ravno ženske so v prvi vrsti poklicane, da zavrzijo zastarelo naziranje preživele dobe ter priborijo v moderni državi zmago pravičnosti in humanitarnemu naziranju. Ta borba je istočasno tudi boj za žensko čast in prevažno vprašanje splošne ženske emancipacije.

Vprašanje nezakonskega otroka pa nikakor ne sme ostati samo problem ženskih kongresov, temveč morajo ravno ženske organizacije zanesti to vprašanje v parlament, v zakonodajo. Naša mlada država bo polagoma revidirala vse svoje zakone in to bo najlepša prilika, da se vprašanje nezakonskega otroka reši v smislu modernega naziranja.

Bolj kakor zakonski otrok potrebuje nezakonsko dete zaščite države. Dosedanja dvojna morala mora izginiti, tartiterije mora biti konec. Ne gre zapirati mater radi uničevanja ploda ali umora, obenem pa takoj pri rojstvu njo in njenega otroka izpostavljati trajni sramoti. Le pogledimo stališče nezakonskega otroka po sedanjih zakonih. Kakšni duševni depresiji je izpostavljen vse življenje! Že v rojstnem listu ne nosi očetovega imena. Ko vstopi v šolo, že dobi v razredu značaj izjemnega stališča. Pri vsaki priliki morajo otroci odgovarjati: »Brez očeta!« Nadaljnje vprašanje: »Ali je umrl?« »Nimam očeta!« — Občutek nezakonskega otroka ob takih prilikah si je lahko predstavljati. Enaki neprijetni prizori se ponavljajo pri vojaščini in pri vseh javnih uradih, kjer je treba vedno in vedno navajati očetovo ime. Erinije socialne krivice zasledujejo in preganjajo nedolžnega nezakonskega otroka do konca življenja.

Moderna država je dolžna, da na vsej črti odpravi razliko med legitimnostjo in nelegitimnostjo. Mož je ustvaril otroka in on je tisti, ki naj tudi nosi vse posledice. Ako mu je bila slabotnejša ženska dobra za spolno zadoščenje, potem naj tudi prevzame odgovornost za svoj plod. Nezakonski otrok naj dobi očetovo ime in država ima dovolj sredstev, da moža lahko prisili v oddajo vseh materialnih sredstev, ki so potrebna za vzdrževanje nezakonskega otroka. Le na ta način se bo zmanjšalo število zavestnih ženskih zapeljivcev in tudi število nezakonskih otrok. Vsak mož se bo potem dvakrat premislil, predno bo stopil v intimno razmarje s to ali ono žensko. Edino po tej poti je mogoče temeljito rešiti zadevo nezakonskih otrok, ki jo je treba rešiti v duhu socialnega napredka.

Boj ženskih organizacij za popolno enakopravnost nezakonskih otrok je tedaj v jedru boj za povzdigo moralne vrednosti žene, ki ne sme biti več predmet spolnega izkoriščanja in socialnega zaničevanja. Predvsem pa mora država dobiti take zakone, ki popolnoma izključujejo, da bi nedolžno nezakonsko dete nosilo kakršnekoli posledice za dejanja svojih staršev. Tukaj ima naše žensko vzvišeno nalogo, da z vso svojo avtoriteto sodeluje pri moderniziranju najbolj krivičnega in reakcionarnega dela zakonodaje.

Izprememba zakona o samoupravah.

Beograd, 18. julija. (Izv.) Odbor za proučevanje zakonskega načrta o odpravi točke 2 začasnih določb v zakonu o oblastnih in okrožnih samoupravah je razpravljal ta načrt kakor tudi razloge, ki so vodili vlado

pri predložitvi tega zakona. Odbor se je postavil na stališče, da je črtanje te točke utemeljeno in umestno. Zaradi tega je predlagal narodni skupščini, da naj sprejme ta načrt v obliki, kakor ga je predložila vlada.

Jugofašistovsko nasilje v Sibeniku.

Sibenik, 18. julija. (Izv.) Zaradi protidržavne pisave »Hrvatskega Samobrana« so včeraj udri v Sibeniku meščani in nacionalistična omladina v tiskarno tega lista in

uničili vso naklado. »Hrvatski Samobran« je pred nekaj dnevi predlagal, naj se sklče v Split hrvatski deželni zbor, ki naj sklene združenje Dalmacije s Hrvatsko in Slavonijo.

Ogrske gospodarske težnje.

Budimpešta, 18. julija. (Izv.) (Narodna skupščina.) V debati o proračunskem provizoriju je izjavil poslanec Franc Heinrich (nacionalna meščanska stranka), da se brez revizije mirovnih pogodb ne more vzpostaviti gospodarsko ravnotežje. Izjaviti moramo, da dežela ne more

in noče plačati reparacij. Govornik smatra za posebno važno in nujno skleniti z nasledstvenimi državami trgovinske pogodbe ali vsaj uvesti gospodarske in trgovinske dogovore. Želi, da bi se ustanovila hranilna komisija po angleškem vzorcu.

Smrtna obsodba nadškofa Anatola.

Moskva, 18. julija. (Izv.) Iz Irkutska poročajo: V procesu zoper nadškofa Anatola, ki je obdolžen, da je bil v zvezi s tolpami, ki so se borile

proti sovjetom, je bila podana razsodba. Nadškof Anatol je bil obsodjen na smrt z ustreljenjem. Proti obsodbi more vložiti priziv.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA V RUSIJI.

Moskva, 18. julija. (Izv.) Mem postajama Romanov in Pačenovka se je zaradi pokvarjene proge, kar so povzročile razne tolpe, pripetila velika železniška nesreča. Osebnih vlak, ki je vozil proti poljski meji, je skočil s tira. Doslej so potegnili izpod ruševin 14 mrtvih, 5 teško in 14 lahko ranjenih oseb. Skupno število mrtvih se še ne da natančno določiti. Štirje vozovi, v katerih je bilo polno popotnikov, so popolnoma zgoreli.

UPOR RDEČE VOJSKE V BATUNU.

Pariz, 18. julija. (Izv.) Kakor javljajo iz Batuma, se je iz domačinov sestojč oddelek rdeče vojske uprl sovjetski vladi in popolnoma oborožen zapustil vojašnico. Pariz, 18. julija. (Izv.) Iz Rige poročajo, da so se uprili deli rdeče armade, ki niso hoteli iti iz kraja, dokler ne dobe plače. Te čete so ustanovile vojaške svete.

SOVJETSKA VLADE PRODAJA KRONO CARSKO RODBINE.

Pariz, 18. julija. (Izv.) Ruska sovjetska vlada je predlagala, naj se proda krona bivše carske rodbine, ki jo hranijo v Kremlju in ki jo cenijo na 700 milijonov zlatih rubljev.

DELOVANJE AMERIŠKEGA POMOŽNEGA ODBORA V RUSIJI.

Washington, 18. julija. (Izv.) Ameriški komisar Hoover je poslal predsedniku Hardingu začasno poročilo o delovanju ameriškega pomožnega odbora v Rusiji. Po tem poročilu je ta odbor izdal v Rusiji 59.5 milijonov dolarjev in poslal živih in zdravih na 140 ladjah. To se je razdelilo med moške, ženske in otroke.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V AMERIKI.

Washington, 18. julija. (Izv.) Okoli 25.000 železničarjev je brez dovoljenja strokovnih organizacij prenehalo delati.

Italijanski Potemkin.

Zagrebška »Riječ« je objavila pod tem naslovom članek, ki živo slika dogodke v zaslužni domovini ob priliki zadnjega poseta italijanske kraljeve dvojice v Novi Italiji. Mi članek, dasi je nekoliko kasen, ponatiskujemo skoro v celoti: »Ko sem čital opise divnih prireditev v Beogradu ob priliki kraljeve poroke, se spominjam dogodkov podobnih obiska italijanskega kralja v Trstu in naših slovenskih vasi v Istri in na Kranjskem. Primerjam iskreno navdušenje našega ljudstva v Beogradu in globoko žalost našega podjarmilnega ljudstva v Italiji.

Ob prihodu italijanske kraljeve dvojice sem se slučajno nahajal po poslilih v Trstu.

Zdelo se mi je, kot da je pokojni Potemkin spremenil svoje stalno bivališče! Ne dviga on več cvetočih šel in ponosnih dvorov na Krimu za mogočnega carico, temveč je prenesel svoje delovanje v čisto slovanske kraje Nove Italije.

Kot je bila pred stoletji prevarana Katarina Velika, tako je bil sedaj, v dvajsetem stoletju prevaran Viktor Emanuel III., kralj Italije, na svojem potovanju po Istri, pardon, Julijski Benečiji in po italijanski Sloveniji.

Bil je prevaran že v začetku svoje potovanja: v Trstu. Na vsakem koraku sto in sto italijanskih zastav, hročeš noče izvešenih po antenah — in če jih kdo ni hotel izvesti, so jih izvesti drugi! Še slabše kot v Trstu se je v tem oziru godilo v drugih krajih. Na jako lahek način je izvojevalo italijanstvo in italijanska kultura »veliko zmago« nad preziranim Balkanom! Zmago penetracije, one toliko zaželjene italijanske penetracije na Balkan.

Na razvalinah hotela »Balkan«, zaganega in porušenega po fašističnem razbičanju Giunte, je veselo in »svobodno« plapolalo nekoliko stotin italijanskih zastav, izvešenih in postavljenih na oni razvalini, ne po lastnih zgradbe — tržaških Slovenceh — temveč po zločinskih požigalcih in rušilcih tega poslopja, ki bi po pravici morali sedeti v temnicah! Bilo je nekaj karnevalskega v tragediji tega kriminalnega čina, a zločinci so nekakšno gledalnik oholo in samozavestno, kako so kronali in okitili z italijanskimi zastavami torišče svojih heroičnih činov! Ne s trobojnicami, temveč s črnimi zastavami, v znak globoke žalosti bi morala biti okrašena ta palača v spomin na uboge žrtve njihovega zločina. Potemkin je prevaral kralja tudi z novo nomenklaturo krajev, po katerih je potoval kralj: Opčino kralj Trsta so krstili za Poggioreale, naša Divača je postala Divaccia, Postojna pa Postumia in tako so se prekrstili ali bolje zakrinali tudi druge, popolnoma slovenske kraje.

Da bi mogel Dante, redivivus, spremljati kralja na tem potovanju, gotovo bi mu kliknil: »E se non ridi di che rider suoli!« in obogatil bi svoj »Pekel« s še eno pesnitvijo o falzifikatorjih nomenklature v krajih praprebivalcev.

Iz radovednosti sem šel tudi v Postojno, katero so Nemci nazvali Adelsberg, Italijani pa sedaj Postumia. Čeprav ni v Postojni niti enega Italijana — razen priseljenih uradnikov — si je vendar Emanuel III. lahko mislil, da se nahaja v Abrucih ali rimski Kampaniji. Takšna je bila sila izključno italijanskih zastav, ne morda postojanske proveniense, temveč v poslednjem trenutku dospelih iz Trsta, katere je propagandna darovala vsakomur, kdor je hotel in — kdor ni hotel!

Na svojem potovanju kralj sploh ni videl niti ene slovenske zastave — bile

so prepovedane — toda v Trstu je videl angleške!

Za zastavami so prišli iz Trsta in iz drugih krajev kričalci »Evviva«: fašisti, nacionalisti, »combattenti«, v modrih srajcah »Sempres pronti«, v črnih srajcah in pokrivalih »arditi«, razne druge razbičajške organizacije z žoltimi, zelenimi in črnimi pokrivali, bele čepice društva »Giovine Italia« itd. Iz istrskega Primorja so privlekli majhne otroke šestih let, iz Voloske, Opatije, Lovrane in Reke pa so prišli oni »pravilni« Italijanci, večji Italijani nego sam kralj in vsa savojska rodovina!

Oddelek teh reških »italianissimov«, menda deputacija, se je pridružila brez vsakega poziva kraljevi družbi, ko je ta posetila znamenito postojnsko jamo. Tukaj so se gospoda Germano Derencin, Ariosto, Mini, Villich in ostale »žrtve« temeljito maščevala nad bifejem in se tako poplačala za cvetje, katerega so preje ponudili kraljevi dvojici! Ti »slavni« gostje, drugače špekulanti in pustolovci, so vpisali in ovekovečili svoja imena v knjigi odličnih posestnikov jame, katero je pred 60 leti pričel Franc Josip I., sedaj pa so vanjo vpisali svoja imena italijanski kralj in kraljica, ministrski predsednik Facta, predsednik parlamenta, predsednik senata, drugi visoki državni funkcionarji in — reški potepuhi: Derencin, Mini, Villich in podobni.

Pred svoja famozna imena so kot motto postavili še sledeče besede: »Kjer je kralj — tamkaj so vedno tudi zvesti Rečani!« — To ravno ne odgovarja resnici, ker Zanella, predsednik neodvisne reške države, trdi, da je vsa Reka v njegovem taboru.

Ko je kraljeva dvojica prišla iz jame, je nekdo zatulil: »Reka s hrepenejem čaka svojega kralja!«

Kralj je naredil ljubeznjiv obraz, kraljica pa je izpod očesa pogledala kričalca. Zanimalo me je pozneje, kdo da je navdušen Rečan in zvedel sem, da je neki učitelj plesa, ki je na Reki dobro poznan vsled tega, ker je svojčas z velikim »Schneid«-om nosil briljantno veteransko uniformo — pa ne italijansko, temveč — avstrijsko!

Ker ni šel s kraljevim spremstvom v jamo in ker ni vpisal svoje spoštovane veteransko ime v knjigo odličnih gostov, ga tukaj ne morem ovekovečiti.

Prišleci »ad hoc« in fašisti so kričali »Evviva«, da bi kralj mislil, da se v resnici nahaja v osvobojeni italijanski pokrajini, domači živeli pa se je zadržal popolnoma pasivno, razen onih, ki so vsled uradne dolžnosti morali prisostvovati. Klika »živijo« nisem slišal.

Službeni govori, katere so župani držali v slovenskem jeziku in pozdravni napisi so opozorili Emanuela III., da se kljub velikim italijanskim zastavam, fašistom in italijanskim imenom krajev, nahaja na slovenskem ozemlju.

Kralj je gotovo razumel, da slovenski živeli še ni izginil in se bo znal vzdržati pri življenju.

Koncentracija proletarijata.

Iz mladoliberalnih vrst je izšel v zadnjem času klic po »koncentraciji naprednih sil«. Kako razumevajo mladinski mogočezi koncentracija, je pokazala preteklost. Na vodilna mesta so nastavljali, kjer so le mogli, samo svoje pristaše ter jih vtihotapljali pod krinko naprednosti povsod, ne oziraje se na niti eno drugo napredno stranko. Najjasnejše kaže prakso sestav višjega šolskega sveta, kjer sedijo poleg poštenih demokratov, ki jim uvideven človek ne sme odrekati objektivnosti, najbolj zagriženi mladinci, razkričani politiki, ki delajo po geslu svojega voditelja: »napredni more biti le demokrat

(sčil mladinske struje)? izključno strankarsko politiko. Nič bolje niso razmere pri drugih uradih. Socijalist ne more danes tekmovali z demokratom, kadar se zasedajo mesta, ako je tudi starejši in ima boljše oceno. Da bi jim bilo resno s koncentracijo, ki jo razglašajo sedaj, ko jim teče voda v grlo, bi bili upoštevali že prej i nedemokratsko naprednost. Pa saj take ni, kakor kaže zgoraj navedeno geslo. Torej imajo mladinci prav, da se koncentrirajo med seboj, kakor n. pr. na zaupniškem sestanku v Ljubljani; druge stranke pa, in »suhe veje«, naj puščajo iz igre.

Navzlic temu pa ne dvomim, da je poleg laži — demokratske v Sloveniji še socialna naprednost, ki so jo danes oholi mogočezi iz taborja mladinov prezirali in teptali. Njej naj veljajo besede: *Strmino se v mogočno, nepremagljivo talango!* Narodnim socijalistom ključem: narodnost ni v nevarnosti, pač pa socijalizem, socijalnim demokratom pa: od zunaj prej stojiče internacionale ni pričakovati spasa, preokret more priti le od znotraj. Zakaj se cepimo in dajemo s tem orožje reakciji, da zatira naš razvoj?

Toda to še ni vse. Še so stranke s podobnimi namerami in sličnimi programi, recimo zemljoradniška skupina! Tudi to bi se dalo pritegniti v združene vrste in le malo izpremenjen program. Dobre volje je tudi treba od vseh strani in spretnih, značajnih posredovalcev, ki bodo ostali nepristopni vabam iz nasprotnih taborov Pomislimo, da imajo nesocijalistične stranke milijone na razpolago in da ne bodo štedile za denarjem, ako bo treba preprečiti nevarno koncentracijo proletarijata. Toda združenje mora priti, ako se zavedajo vsi voditelji, da je le v slogi moč in — konečni uspeh.

Ne gre za volitve v oblastne skupščine, ker upam, do tega še ne pride kmalu. Če bi pa vlada vendarle vztrajala na stališču, razdeliti državo v oblasti, tedaj svetujem, da se vzdržijo v Sloveniji socijalistične skupine volitev ter prepustijo vso odgovornost za ta že v naprej ponesrečeni finančni poizkus tistim, ki so ga skuhal. Nevolja, ki jo bodo izzvali brezprimerno visoki davki med lastnimi pristaši vse bolj vedočih »državotvorcev«, bo temeljito enkrat za vselej pometla z njimi. Nastala škoda ne bo tolika, ker izsesane proletarske mase pri davkih itak ne pridejo veliko v poštev.

Ore pa za volitve v parlament. Krize v vladi so na dnevnem redu. Presenečenja niso izključena. Volilni zakon je skrpučan tako, da upošteva le močne skupine. *Ustvarite torej socijalno skupino na podlagi pravičnega socijalnega programa in poštenega sporazuma glede razdelitve mandatov in — naša stvar je sigurna!* Ne delajmo z gesli: »Kdor ni z nami je proti nam«, temveč oprimo se reka: »če še danes ne maraš z nami, pa imaš v sebi čut za poštenost in pravico, boš jutri že naš pristaš!« Ne odbijajmo in ne razbijajmo, temveč družimo in gradimo, da nam bo država vsem res prava domovina in mati, ne pa samo — odpusite primero — molzna krava, ki jo sme do krvi izsesavati brezvestna oligarhija!

Da ne bo nesporazuma, povdarjam, da so povedane misli moje privatno mnenje. Veselilo bi me pa, ako bi zavzelo socijalistično časopisje k povedanemu svoje stališče. *Katom.*

Poglavje o merodajnih šolskih oblastih

»Jugoslavija« z dne 14. t. m. opozarja, da se nahajajo po mariborskih šolah — posebno v gimnaziji — še vedno nemški napisi ter izzveni v poziv, »naj se saj letos med počitnicami uredi stvar in odstranijo znaki suženjstva«. Nikdo me ni pooblastil, da se vmešavam v zadevo, ki me pravzaprav nič ne briga. Navzlic temu ne morem mirno gledati, da napada med vrsticami člankar vodstva teh šol kakor bi jim hotel očitati malomarnost. Kako se moti, naj razsodi pisec in javnost iz sledečega dejstva, ki sem ga slučajno izvedel iz verodostojnega vira.

Na nekem mariborskem šolskem zavodu je odpovedala streha tako, da je pritekala voda v podstrešje. Mestni stavbeni urad je zahteval popravilo. Ravnatelj je naročil delo podjetniku, ki je predal kleparska opravila drugemu mojstru. Račun za stroške v okroglem znesku 4000 K je predložil ravnatelj merodajni oblasti s prošnjo, da ga poravnajo. Nobenega odgovora. Po nekako osmih mesecih se oglasi podjetnik v ravnateljevi pisarni, zahteva takojšnje izplačilo in grozi s tožbo.

Politične vesti.

Šele zapor nas bo odrešil njega.

Pod tem naslovom prinaša »Radikal« z dne 14. t. m. sledečo notico: »Kot je bil dr. Žerjav veščak, da se izmaže od onih šest mesecev zapora za lažnjivi bankrot, tako bo, kot izgleda, tudi več, vsaj za nekaj časa, da vkljub vsem proti njemu dvignjenim obtožbam ostane še aktiven minister. Mi se niti malo ne čudimo, da se to dogaja! Gospod dr. Žerjav je član demokratske stranke, a gospodje demokrati imajo čudne pojme o morali. Tako je gospod Sv. Pribičević še vedno aktiven minister, a imunitetni odbor, kateremu predseduje demokrat, nikakor ne more skleniti: da se g. St. Protić izroči sodišču, da se tako že enkrat izkaže, kakšne zveze je imel g. Sv. Pribičević z — Hercigonjo.

Demokratski gosposdi se torej niti malo ne čudimo! Čudimo se le, da to trpe-radikali in to toliko bolj, ker gosposdije demokrati obešajo radikalom na vrat afere, kjer so in kjer niso. — A g. dr. Žerjavu sledeče: izgleda, da ga je treba poriniti naravnost v zapor in šele potem ga bo lahko človek odbil od vsake vloge v javnem življenju.

To je sodba uglednega beograjskega lista o dr. Žerjavu. Točna je.

Podkupovanje ob priliki sprejetja vidovdanske ustave.

Sobotni »Radikal« je objavil sledečo vest: »Na torkovi seji se je dogodila v narodni skupščini naravnost neverjetna stvar. Mi smo molčali do sedaj, da bi videli, kako se bo v tej stvari zadržalo vladno beograjsko časopisje. To o stvari modro molči. Vendar je medtem v torkovem dogodku skrita večja senzacija, nego so vsa mogoča nasilstva, tatvine in prevare, s katerimi vestno polnijo dotični listi svoje kolone.

Po govoru g. Diše Popadića, zemljoradniškega disidenta, je radi osebne obvestitve povzel besedo gospod Čeda Stanković, član zemljoradniškega poslanskega kluba, da pojasni, zakaj ga misli, da bi se ne smel gospod Popadić v narodni skupščini sploh pojaviti. Gospod Stanković je izjavil: da je g. Popadić dvojici zemljoradniških poslancev g. Borisu Štavljaninu, ki je dal že ostavko za mandat in Jeremiji

Ravnatelj ga potolaži, sporoči pa grožnjo takoj naprej ter prosil nujno, da se nakaže denar. Nobenega odgovora. Začetkom tekočega meseca prejme ravnatelj zasebno pismo od odvetnika znanca, da so vlozene tožbe in sicer toži klepar po odvetniku strohokrilca, ta pa po drugem odvetniku zavod za delo in stroške. Podjetnikovo zastopnik prijateljsko nasvetuje poravnavo, da ne bodo stroški preveč narasli. To je ravnatelj tudi storil, porabil denar vseh razpoložljivih fondov in še lastne prihranke, da je spravil vsoto z obrestmi in koleki v znesku okroglo 5000 K skupaj.

Tako približno se godi i ostalim zavodom. Vodstva morajo skrbeti menda brez razpoložljivih sredstev za ohrambo šolskih poslopij. Da je to »naravnost škandal«, pripoznam iz srca rad g. člankarju. Ta škandal pa nima izvora v brezbriznosti mariborskih činiteljev, temveč odgovarja zanj menda pokrajinska uprava ali, kaj vem jaz, kdo. Nikakor pa ne more zahtevati javnost, da bi ravnatelj preurejali in vzdrževali državna poslopja iz lastnih, že itak dosti prepričljivih dohodkov, Toliko v pojasnilo. F. Bračun.

Jeremiću, ki je še poslanec rekel pred glasovanjem o ustavi, da naj ne bosta neumna in naj glasuje o za ustavo, ker se nudi prilika, da se zasluzi — petdeset do stotisoč dinarjev. Gospod Popadić je to sicer tajil, toda gospod Jeremija Jeremić, ki se je nahajal v skupščini, je potrdil Stankovićevo izjavo: da je njega in g. Štavljanina v resnici g. Popadić nagovarjal v navedenem smislu.

Ni treba zgubljati mnogo besedi za to, na čigar račun se je podkupljevalo. Gotovo je, da bi kak Diša Popović iz svojega žepa in iz ljubezni do ustave niti ne bil voljan niti zmoežen ponujati in dajati deset in sto tisočakov dinarjev. To je mogla biti, in po vsem sodeč je tudi bila edino tedanja Pašičeva vlada. Zato smo zabeležili to strašno stvar in zahtevamo obenem preizkavo: da se sodnijsko dokaže kdo in koliko je kriv na tej stvari.

Razkol v centrali demokratske stranke.

G. Ljuba Davidović, dosedanji preds. dem. stranke, je podal na svoj strankino funkcijo ostavko. Govoril se, da so vzrok ostavki trajna nespozumljenja, ki vladajo že več časa v demokratski stranki in ki so se zadnji čas tako poostrihla v demokratskem klubu. Medtem, ko se na eni strani naglašajo, da nima Davidović kot predsednik nobenega vpliva, priznavajo demokrati na drugi strani odkrito, da je podal ostavko vsled tega, ker zastopa stališče, da se v vprašanju ministra policije ne sme popustiti radikalom, ker je to interna stvar demokratskega kluba. O njegovi ostavki se je v demokratskem klubu že razpravljalo in je večina mnenja, da naj se ostavka sprejme. Toliko se javlja oficijelno o Davidovićevem najnovejšem koraku. Oni, pa ki so še bolj poučeni o razmerah v demokratski stranki, vidijo v tem pričetek odkritega razkola v tej stranki. G. Davidović in Veljković s samostojno grupo sta že od zdavnaj nezadovoljna z delom in politikom Pribičevićevga strankinega krila in to nezadovoljstvo se je pričelo sedaj jasneje in bolj odkrito kazati tudi v javnosti.

Prireditve naše mladine v Mariboru in okolici.

Naša javnost je skoro docela molče prešla dogodek, ki bi bil za vsak kraj v današnjih časih in razmerah zelo važen v kulturnem in narodnem oziru. Še mnogo važnejši pa je za obmejni Maribor, o katerem se često porajajo skrbi za njegovo sedanje in bodoče stališče v narodnem oziru. Zato menda ne bode odveč, če se še prrgovori par besedi o njem, četudi »post festum«.

Mladina vseh osnovnih in meščanskih mestnih šol je bila priredila pred koncem šol. leta takomimovani »mladinski koncert« v prid otroške bolnice v Mariboru. Sicer to pravzaprav ni bil »koncert«, četudi je imel največ pevskih točk. Ime je pa posttranska stvar, glavno je prireditve sama, ki je obsegala razun petja razne telovadne nastope, rajalne nastope s petjem in spremljevanjem glasovirja ter prizorček »Deklica in škrtajev«.

Ni moj namen o tem pisati strokovnjaške kritike. To naj bi storili drugi, a se jim menda ni zdelo potrebno. Le toliko naj omenim, da je bila prireditve splošno zelo dobra in primerna in je zaslužila, če hočete,

da bi se o njej pisalo tudi z umetniškega stališča. Jaz jo pa motrim z drugega vidika.

Take prireditve so zelo velikega pomena v vzgojnem smislu za mladino in za odrasle, za šolo samo kakor tudi za dom. Mladina ima z njo posebno veselje, ker rada pokaže, kaj zna. Navaja se k samostojnosti, kar je zelo važno. V njej se vzbudi lep in hvalevreden ponos. In vse to pride prav ne samo v šolski, ampak še bolj v poznejši dobi.

In starši ter odrasli? — Nad mladino in z mladino ima veselje in užitek vsak odrasel človek, priprost ali pa visoko naobražen, tega ali onega stanu, če le ni moralno skvarjen, prenasičen takozvane »hiperkulture« in blaziran. Zato sem uveren, da ni bilo nikomur žal, in da je šel vsak zadovoljnejši od prireditve, kakor bogzna od kakega umetniškega koncerta.

Take prireditve spajajo vezi med šolo in domom. Lajku se odpre vplodev in precejšen kos šol. dela, ki se vrši med štirimi šol. stenami mirno, tiho, neopaženo. Vidi, v kakšnem smislu se vzgaja današnja mladina in si lahko vsaj približno ustvari pojme, koliko truda, potrpežljivosti in pa trdne in dobre volje je potrebno od mladine in učiteljstva, da se pride do take popolnosti. In v tem oziru smo

lahko zadovoljni. Naša mladina je v izbornih rokah, ki jo pripravljajo za vstop v življenje. In kadar stopi ta mladina v življenje, bo ustvarila drugačne, boljše čase, kakor so pa sedaj. Zato nam je porok današnja šola. Zakaj skoro vse izvajane točke niso bile prvotno namenjene za nastop, ampak so bile takorekoč vzete iz srede šol. dela in življenja mladine. Misel o skupni prireditvi v gledišču se je sprožila zadnji hip, tako, da je bilo izključeno pripravljati mladino po cele mesece na to. In vendar je uspela tako dobro, da so znjo lahko zadovoljni mladina, starši in učiteljstvo.

Nad vse značilna se mi zdi sodba, ki jo je o tej prireditvi izrekel neki starejši uslužbenec gledališča po rodu Nemeč. Pri vaji je oskrboval kulise, opazoval in se čudil. Naposled pa reče: »Na, 28. Jahre bin ich schon beim Theater, aber so was hab' ich noch nicht gesehen.« — Visok uradnik iz Ljubljane je slučajno prisostvoval tej prireditvi. Mož pozna dobro predvojnne razmere v Mariboru in vse sedanje težkoče, a se ni mogel načuditi temu uspehu in ga ni mogel prehvaliti, dasi je prav skop s pohvalo. Izrazil se je, da je neverjetno, da se je toliko doseglo tekom treh let v »nemškem« Mariboru in da ni želeli drugega, kakor da gre šola po tej

poti naprej. —

»Mladinski koncert« se je ponavljal. Večina točk koncerta je proizvajala vsa šol. mladina v veliki dvorani Narodnega doma ob priliki zaključitve šol na Vidov dan.

Imeli smo pa še druge prireditve. Na dan kraljeve poroke je bila velika prireditve vse šol. mladine v ljudskem vrtu s pevskimi, telovadnimi in rajalnimi nastopi. Tudi tu se je dosegel zelo povoljen uspeh, čeprav se je izkazalo, da posamezne skupine in vsa tista otroška ljubkost ne pride tako do veljave zunaj na prostem, in da ljudski vrt ni posebno pripraven za take prireditve. Dasi je bilo navzočega več tisoč občinstva, so mogli zasledovati potek cele prireditve le tisti, ki so bili v prvih vrstah.

Na Vidov dan je obhajala deška meščanska šola svoj tridesetletni jubilej z interno slavnostjo vseh svojih številnih učencev in z lepim številom odličnih gostov. Po slavnostnem govoru, v katerem je ravnatelj g. Humeč podal zgodovino razvoja zavoda so nastopili učenci z deklaracijami, petjem, telovadbo in godbo prav srečno. Pevski zbor učencev meščanske šole je vzbujal pozornost že pri prireditvi v ljudskem vrtu, kakor tudi v gledališču. Tu je prišel pa še bolj do veljave, ker se je pokazal v

večih in različnejših točkah. Tudi godbene točke so presenetile, ker marsikdo sploh ni vedel, da se goji na tem zavodu tudi godba. Vsa čast delavnemu in zmoežnemu strokovnemu učitelju g. Susteršiču. Sploh pa menda ni v celi Jugoslaviji šole, ki bi stala na takem višku, kakor deška meščanska v Mariboru. Je pač tudi samo en Humeč! —

Tudi naša okolica ne zaostaja za mestom s prireditvami v tem oziru, četudi vrši svojo idealno nalogo morda še v težjih razmerah. Šol. mladina v Studencih je pripravila dvakrat mladinsko igro »Snežulčico« doma, enkrat pa v gledališču. Uspeh je bil nad vse zadovoljiv. V Pobrežju se je prireditve ob zaključku šol. leta obnesla zelo dobro. Dasi nimajo nobenih sredstev in pripomočkov še odra ne, vendar je bilo vse polno domačinov, ki so se prav iz srca smejali malčkom in jih občudovali v raznih vlogah. —

H koncu koncev: Letošnje mladinske prireditve v Mariboru in okolici so nas prijetno presenetile in pokazale, da se dela resno in požrtvovalno, četudi brez vsakega hrupa tam, kjer je najbolj potrebno in kjer bo delo rodilo najlepši sad nam, našemu narodu in naši državi. Čast takim delavcem! —ski.

Gospodarstvo.

OPOZICIJA PROTI DOLARSKEMU POSOJILU.

V finančnem odboru so pri glasovanju o inozemskem zlatem posojilu podali gg. republikanec Jovan Gjonović in socialni demokrat dr. Milan Korun sledeče oddvojeno mišljenje: S predloženim zakonom o posojilu se ne moremo strinjati iz sledečih razlogov:

1. Dogovor o posojilu je sklenjen, kakor se vidi iz prvega in osnovnega dogovora, z društvom Railwand and port Construction Company in Jugoslavija, Limited, s sedežem v Gerneseju. O solidnosti tega društva nam ni ničesar znanega, a ono bo po dogovoru posredovalo med vlado in sindikatom, kateri bo realiziral posojilo. Pa tudi, če bi bilo to društvo po svojem renomeu ali po že izvršenih delih dovolj ugledno, se ta način postopanja principijelno ne more odobriti. Eno posredovanje več ne more v nobenem slučaju prinesiti državi kake koristi. Vsak posrednik hoče imeti za svoje delo provizijo. V tem slučaju gre njihova provizija na račun države.

2. Emisijski kurz za 25 resp. 30 mil. dolarjev je nizek 86 3/4 odstotka.

3. Obrestna mera 8 odstotkov je visoka. Posojilo se sklepa v sedanjosti, toda njegova amortizacija bo trajala do leta 1962. Če so razmere na denarnem trgu nepovoljne danes, ne bodo tako nepovoljne največji del trajanja posojila.

4. Posojilo se sklepa za graditev železnice in nabavo materiala. Posredniki za posojilo si zasiguravajo tudi dobiček pri delu in nabavah. To se načelno ne more sprejeti, ker ni država nikakor na varnem glede gotovosti dela. Z pogodbo društvo ni dalo državi nikake garancije; iz podatkov pa, ki jih imamo o njem, pa ni, kakor že rečeno, razvidna solidnost podjetniške tvrdke... To je društvo, katerega kapital tvori državno posojilo, državni denar, in ki ničemur ne garantira za njegovo koristno uporabo. Kontrola za naba-

ve in dela, predvidena po tem zakonu, ni učinkovita.

5. Posojilo ni sklenjeno kot celota, niti ni napravljen en sam dogovor. V resnici pa imamo dve društvi in dva dogovora o posojilu. Organska zveza med obema društvima ni vidna, kakor tudi ni za večji del posojila predviden emisijski kurz, niti še ne najden sindikat za emisijo. Nikdo ne garantira, da ne bo emisijski kurz za 70 resp. 75 mil. dolarjev še slabšeji, kot zgoraj predvideni.

6. Vprašanje je, če ima pri današnjih finančnih razmerah naše države smisel sklepati tako, in s takim namenom, inozemsko zlato posojilo. Vsa dela, ki se bodo izvršila, bodo neobičajno draga in se bodo izvršila pod jako težkimi pogoji. Mi smo verjeti, da država ne more iz rednih dohodkov zboljšati prometa in graditi novih prog. Ravnotako smo uverjeni, da je neobhodno potrebno, da se čimprej zgrade Jadranske proge. Toda če je to koristno s tako dragim inozemskim posojilom? Za železnice potrebujemo posojilo, toda dobro posojilo.

7. Mislimo, da je vlada dolžna predložiti obnem z zakonom o posojilu tudi svoj železniški program, ki bi postal njegov sestavni del. Vlada pa nasprotno nima izdelanega sestane generalnega načrta za graditev, še manj točno preštudirane in proračunane železniške trase. Izgleda, da se vsi posli ne vrše z zadostno resnostjo.

8. Nazadnje vidimo, da more biti finančni efekt sklenjenega posojila slab vsled tega, ker je sklenjen ravno v sedanjih razmerah. Po našem mnenju vodi naglo dvigavanje, kakor naglo padanje dinarja do težkih gospodarskih in finančnih kriz. Preko te bojazni se ne more iti, če se oziramo na čas, ko se bo realiziral prvi del posojila. Čas realiziranja prvega dela posojila pada ravno za izvojniško sezono. Ostale ugovore proti tako slabemu posojilu in zakonskemu predlogu o njemu bomo iznesli v narodni skupščini.

Okrajne bolniške blagajne g. Ivanu Kocmuru. Svoj čas je pisal Kocmur pokr. namestnik Iv. Hrbnarju pismo, ki se je zdelo g. Ribnikarju za njegovo osebo zelo žaljivo. Takoj nato je bila proti Kocmuru vložena ovadba radi hudodelstva obrekovanja, ki pa na žalost (Ribnikarja) ni prodrla. Nato se je pričelo iznova proti Kocmuru vršiti kazensko postopanje radi pregreška in razhajenja uradne osebe v zmislu par. 104. srb. kaz. zakona. Pa tudi po tem postopanju Ribnikar ni prodrl. In sedaj je krenil užaljeni gospod na zasebno obtožbo radi žaljenja časti pri okrajnem sodišču. Razprava je preložena v srajno predložitev novih dokazov na nedolžnost časa.

Huda sosed. Čevljar Jos. Pavlin je v veži Sv. Petra ceste 53 pretepal mesarjevo soprogo Mar. Kocjan zato, ker mu je branila hoditi skozi vežo. Kocjanova je dobila poškodbe na glavi, pa tudi čevljar je odnesel krvavo uho, ker se je napadena branila z mesarskim nožem.

Razposajena mladina. Učenec Dionizij Mayer je v ponedeljek popoldne sunil součena 8-letnega sina gostilničarke Zagore pri Sentjakobskem mostu v Ljubljano. Voda je dečka že precej daleč zanesla, ko je skočil za njim strojni stavec Viktor Zajec ter ga rešil. Tudi dva stražnika sta prihitela na pomoč.

Slabo poplajna Samaritan. Delavec Jugoslovanske tiskarne Leopold Ušaj se je v nedeljo pozno ponoči vračal iz Fužin domov na Opekarsko cesto. V Štepanji vasi je došel neznanega moža, ki so ga vinski duhovi sunjivo zanašali po cesti. Ušaju se je smilil ter ga vzel pod poduho, nakar sta molče korakala naprej. V Hradskega vasi sta stala dva neznanca. Sedaj se je pijanec naenkrat streznil, zasulak svojega Samaritana tako, da je imel hrbet proti obema možkima, nakar so vsi trije potegnili nože ter skočili in Ušaja, ki je dobil poškodbe na prstu in na glavi ter so mu tudi sunkjiti prerezali na dveh krajih. Vzele so mu tudi 1500 kron vredno kitaro ter jo razbili. Izid pa bi bil najbrž še hujši, da ni Ušaj zbežal nazaj proti Štepanji vasi ter se preganjalcem skrli.

Maribor.

Babilon ob naši meji. Prejeli smo: Od kar imamo v naši bližini demarkacijsko črto, je postala ena glavnih gospodarskih prometnih našega obmejnega ljudstva tihotapstvo. Tihotapstvo je postalo morda po pojmovanju našega ljudstva privatno pravno opravilo, zoper katerega ne more prizadeti naperti nobene pritožbe več? Saj se kaže vsak dan krepkejši prepovor: »Kontrabant je bil in bo! — saj je vsak enak, kjer vidi denar, tam pa gibe!« No, seveda se ni čuditi posledicam ki izvirajo iz tihotapstva, če so ti prepovori po pravu utemeljeni. Dolžnost države je, da dejanja, ki so ji škodljiva prepreči, zato tudi skuša to storiti. Na mejah vzdržuje finančne kontrole carinarnice, orožništvo itd. Vkljub tem odredbam proti tihotapstvu se to še bolj množi. Nočemo naštevati vzrokov, saj vemo, da nimamo niti mi dovolj energije, da bi to zgodovinsko prikazen zatrli, niti ne moremo zahtevati od službovzvršujočih organov, ki žive od naše bratske milosti, da bi postopali po zakonih, ker so prišli od daleč iz severa, kjer so bili vajeni ukazovati samostalno in bi treba za vime novih čevljev. Vendar povemo tem organom sedaj, ko se nahajajo pri nas, da puška na njihovih »lunaških« ramah ni znak njihove samovlade, ampak znak korektnosti. Naj ne zahtevajo od tihotapcev podkupnine, ker marsikaj tihotapec ni tihotapec. Dalej jih opozarjamo, da so ženske legitimacije za vtihotapljanje tobaka čestokrat »neveljavne!« Oprostih urah naj proučuje uradne pečate in podpise svojih predstojnikov, da ne bodo aretirali ljudi s popolnoma pravnimi potnimi listi ter jih gonili po eno uro daleč, ker se jim mudi po opravkih. Arretirajo naj tiste, ki hodijo včasih z desetimi nogami v tuljino, nazaj pa hodijo po dveh in so njim in nam dobro znani, naj pa ne markirajo svoje službene vestnosti nad nedolžnimi žrtvami, ki nimajo odkupnine. Če nimate do nas bratskega sočutja, spoštujte vsaj naš zakon, ki vas veže kot nas. Pri pomnilno pa, da nismo komunisti, če vam to povemo!

Urednik Kravos oproščen, poslanec Mermolja propade. Vzklicni senat je danes pod predsedstvom višjega sodnega svetnika Ravnikarja razpravljal o vzklicnih posl. samostojne kmetijske stranke Mermolja in urednika »Nove Prave« g. Kravosa radi delne razsode Kravosa pred prvo sodno instanco. Urednik Kravos je bil takrat obsojen na 200 dinarjev, ker je na vinčarskem shodu narodne socialistične stranke v Pencil dne 19. marca t. l. očital samostojni kmetijski stranki: »Vi ste se prodali vlad!« Radi medicila »Vi ste se prodali tudi meščanskim strankam« pa je bil Kravos oproščen. Posl. Mermolja se je s razsodbo ni bil zadovoljil, ker je bil Kravos sml deloma obsojen. Kravos pa tudi ni bil zadovoljen, ker je bil sploh obsojen. Zagovornik obtožev. dr. Faninger je danes za skrajni slučaj ponudil dokaz resnice, in sicer iz »Kmetijskega lista«, torej iz lastnega dokumenta samostojne kmetijske stranke. Senat je izdal sledečo razsodbo: »Vzklic obtoženca Kravosa se v polnem obsegu ugodil ter se oprošču tudi radi očitka »Vi ste se prodali vlad!« Vzklic zasebnega obtožitelja Mermolja se kot neutemeljen zavrne. Že prvi sodnik je ugotovil, da se na političnih shodih med nasprotnimi strankami rabijo taki izrazi kot običajne fraze. Obtoženec Kravos se sklicuje tudi na »Kmetijski list«, v katerem je samostojna kmetijska stranka sama navedla, da je dr. Žerjav svojčas ponudil tej stranki 400.000 kron, in da se je radi njih samostojna kmetijska stranka pogajala z vlado. Torej tudi očitek »Vi ste se prodali vlad!« ni smeti smatrati dobesedno. Kakor čujemo, je ta razsodba SKS tako razburila, da bi bila rajše videla, da bi bil Kravos očital, da je osleparila vlado in dr. Žerjava, kot pa da je prejela 400.000 kron in je takrat kljub temu izgrala opozicijo, kakor pa, da ji je očital »Vi ste se prodali vlad!«

Trgovca Josip Prinčič, o katerem smo včeraj poročali, je umrl na nedeljskem izletu v Falo. Prinčič se je v neki družbi tako razburil, da se je nezavesten zgrudil na tla in so ga prenesli na kolodvor. Med vožnjo v vlaklu pa je izidnil.

Celje.

Javna cepitev otrok zoper kozo se vrši ponovno še o pregledovanju cepilencev v četrtek, dne 20. julija ob 1. uri pop. v mestni dvorani.

Mestni magistrat celjski razglasa pojasnilo glede 50 dinarskih starih bankovcev srske narodne banke ki imajo letnico 1. marca 1886 in so se pojavili pred kratkim v prevajalskem okraju.

V svrhu sestave stalnih volilnih imenil.

rov na okoliški občini, poziva županstvo okoliške občine celjske vse volilne upravičence, da se zglasne na občinskem uradu med uradnimi urami v svrhu vpisa v volilni imenik in dne ob 17. do 22. julija. Kdor bi zglasitve opustil, ne bo vpisan v volilni imenik in tudi eventualno ne bo imel volilne pravice.

Vstopnice za vsesokolski zlet v Ljubljani prodaja v Celju podružnica ljubljanske Kreditne banke.

Mestna hiša Na okopih se namerava prodati. Za to hišo se zanima konzorcij obrtnikov, kjer bi isti ustanovil vajeniški dom, ki je v Celju nujno potreben.

Pomočnika preizkušnja valencev ževljarske in krojaške zadruge v Celju se je vršila minulo nedeljo popoldne. Preizkušnji se je podvržilo 17 valencev in sicer 10 čevljarjev, 2 krojača in 5 šivilj. Vencer so napravili izpit z ugodnimi uspehi.

Struga Koprivnice, ki teče skozi Dolgo polje, bi bila potrebna, da se jo iztrebi. V poletnih mesecih se potok izsuši, na dnu ostane le nesnaga in sem in tja kaka mlaka vode. To vse v toplih dneh smrdi. Potrebna bi bila tudi mala regulacija vsaj od cerkve sv. Duha mimo rudarske šole. To bi menda ne povzročilo prevelikih stroškov in bi ta kraj, ki je drugače sicer lep, bil precej prijaznejši.

Glazila. »Nova Doba« poroča, da se je ta travnik, na katerem se navadno vrše razne prireditve, včasih imenoval »Jarmarček«, ker so se tukaj vršili včasih letni sejmi »Jarmarka«. All bi ne bilo umestno, da bi se tudi danes zopet upeljalo to ime, ki ga nekateri okoliščini itak še rabijo, mesto iz nemškega izvirajoče »glazilje«?

Ptuj.

Iz seje mestnega magistrata Ptuj. V soboto dne 15. VII. t. l. je imenoval mestni občinski svet v svoji seji za ozir na žleto zvesto, točno in pridno službovanje gđc. Angelo Küssel za definitivno oficijantjino.

Sokolstvo.

Sokol I. pozivlja brate člane netelovadce, ki bodo nastopili v zletnih dneh v kroju, da se udeležijo redovnih vaj, katere se vadijo danes, v sredo 19. t. m. ob 8. zvečer na šolskem dvorišču na Ledini. Vaje so obvezne za vse brate brez izjeme. Pridite polnoštevilno, storite svoje dolžnosti. Prednajoči zbor.

Sirša seja prehranjevalnega odseka zletnega odbora se vrši v četrtek dne 20. 7. 1922 ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma. Vabiljo se člani, da se te seje zanesljivo udeležijo.

Dobava krompirja. Prehranjevalni odsek I. Jugoslovanskega vsesokolskega zleta v Ljubljani 1922 rabi 2 vagona novega krompirja. Pogojli: prvovrstna kakovost, točna dobava. Podrobnejša pojasnila daje prehranjevalni odsek I. Jugoslovanskega zleta v Ljubljani »Narodni dom«. Priglasila do 26. julija 1922. Dobava do 5. avgusta 1922.

Prehranjevalni odsek I. Jugoslovanskega vsesokolskega zleta v Ljubljani 1922 rabi za zletne duve več kuharic in kuharjev ter pomivavk. Priglasila do 22. 7. 1922 pri načelniku prehranjevalnega odseka I. Jugoslov. vsesokolskega zleta v Ljubljani, Narodni dom.

Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški priredi dne 27. avgusta, odnosno v slučaju slabega vremena dne 3. septembra, veliko javno tombolo. Prvi glavni dobiček je kompletna spalna oprava, drugi možko kolo, tretji kuhinjska kredenca s posodo, četrty zaboj sladkorja, pet stenska ura. Poleg teh tombol je še 50 činklinov, 100 kvatrnov, 150 teta in 200 amb. Po kancani tomboli vrtna veselica s sodelovanjem godbe zveze jugoslovanskih železničarjev.

Sokolsko društvo na Viču pozivlja svoje članstvo, da si čimprej naroči članske zletne znake po 21.50 Din., koljega dobi vsak sokolski član ali članica, ki je bil član do dne 30. marca t. l. in je poravnal vso članarino do konca tega leta. Znak upravičuje lastnika do prostega vstopa ob vseh zletnih in predzletnih telovadnih dneh na telovadišče kakor tudi v sokolsko razstavo in sokolski muzej. Prijave sprejema br. blagajnik: ob delavnikih od pol 9. do pol 10. ure zvečer in ob nedeljah ter praznikih od 10.—12. ure popoldne v društveni telovadnici (galerija). Nadalje se pozivlja članstvo, da si naroči društvene legitimacije (s sliko), ker se bo v svrhu kontrole na zletišču večkrat treba legitimirati radi nošnje znakov etc. Članstvo! Brez poravnane članarine ne dobi nikdo niti društvene legitimacije, niti zletnega znaka.

Sport in turistikta.

Klub kolesarjev in motociklistov »Istria« v Ljubljani priredi v nedeljo 23. t. m. izlet v Kamnik. Pri tej priliki se vrši pop. ob 5. na glavnem trgu polzeva dirka, katere se udeležijo tudi dame. Za prvake te polzeve dirke so razpisana 3 krasna darila, za katere vlada veliko zanimanje. Vabiljo se vsi člani in članice kakor tudi vsi prijatelji kolesarskega sporta, da se udeležijo tega izleta in tekme. Odhod točno ob 1.30 pop. izpred kavarne »Prešern« v Ljubljani. — Odbor.

Gledališče in glasba.

Sentjakobski gledališki oder v Ljubljani priredi v nedeljo 23. julija v dramskem gledališču narodno igro »Deseti brat« z g. Gundovcem v naslovni vlogi. Krjavlja igra g. Danilo Bučar, ki ne bo nič zaostajal za Verovškovim Krjavljem. Tudi druge vloge so najboljšie zasledene. Scenerija in svetlobni učinki bodo izvedeni po načrtih g. arhitekta Kregarja. Cene prostorom običajne dramske.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 6. avgusta veliki koncert v zdraviliškem domu Rogoške Slatine z zborom srskih, hrvatskih in slovenskih narodnih ter umetnih pesmi. Za koncert vlada mnogo zanimanja.

Pevska šola prof. dr. Pavla Kozine. Poverljenstvo za uk in bogastvje je podelilo predpobrabojo rokopsa II. dela pevške šole prof. dr. Kozine. I. del izide v knjigi tekoma tega meseca.

I. državni izpit iz glasbe na našem konservatoriju. Kakor znano, so se morali doslej reflektantje in reflektantjine za učiteljska mesta petja in glasbe podvreči državnemu izpitu iz glasbe na Dunaju. — Letos pa se je vršil prvkrat državni izpit na konservatoriju Glasbene Matice pod vodstvom dr. Bežjaka. V komisiji so bili še gg. Hubad, Mantuani, Ravnik, Vedral in Premr. Izpit so prestali z odliko gg. Adamič (skladatelj) in Gröbmlng, soglasno pa gđc. Speciarjeva, Zacherlova in Ropasova.

Mala pesmarica. Dosedaj je našlo 12 števil. Kako je Mala Pesmarica v pevskih krogih priljubljena, znači dejstvo, da so nekateri zvezki — čeprav smo tiskali veliko naklado — popolnoma pošli in jih bo treba ponatisniti. Z izdajo bomo nadaljevali. Nekateri posamezni zbori se še dobe v Zvezki knjigarni v Ljubljani na Marijinem trgu.

Skladatelj Emil Adamič je zložil na besedila raznih pesnikov 8 krasnih, v modernem duhu pisanih moških četveropjevov. Pravi bi bilo, da kmalu izidejo v tisku.

»Dve pesmi.« Vglasbil Zorko Prelovec. Izdala in založila Zvezna tiskarna v Ljubljani, Marijin trg 8. Cena broš. zvezku 4 Din.

Književnost in umetnost.

Izšel je »Ljubljanski Zvon« št. 7 s sledečo vsebino: 1. M. Murko: Slovenski jezik v Jugoslaviji, 2. Juš Kozak: Tehnica (Konec), 3. Stanko Kosovel: Zalostna jensenska pesem. — Spomin na Marjlo, 4. Ivan Lah: Angelin Hidar. (Dolge prihodnjice), 5. Janko Samec: Cakanje, 6. Ivan Albreht: Imel sem sen. 7. Anton Vodnik: Spokorna, 8. Mirko Pretnar: Cantus Mysticus, 9. Ivan Zorec: Beg Bukovca. (Konec), 10. A. Debeljak: Gustav Flaubert. (Konec), 11. Alojzij Pikel: Junak, 12. Pretnar Mirko: Pismo, 13. Književna poročila, 14. Kronika, 15. Nove knjige.

Stoletnica smrti slavnega angleškega pesnika. Dne 9. t. m. je preteklo 100 let, kar je preminul P. B. Shelley, eden največjih angleških in sploh svetovnih pesnikov. Slaven pesnik je bil rojen l. 1792 v Fieldplace. Na univerzi v Oksfordu, v tem smrdljivem Avgvijem hlevu angleškega celotzema, je pisal o potrebi atelzma ali boljše rečeno pantheizma, za kar so ga začeli prezirati, zaničevati in preganjati. Toliko, da ni napolnjen umrl od lakote. Bil je nesrečno oženjen. Prepotoval je Evropo. Iskal in našel je srečo v naravi in poeziji. Sodišče mu je vzelo otroke, on pa je iskal tolažbe v pesnikovanju. Misli in pisal je neprestano za človeštvo in njegovo odrešenje iz vezi zmot in despotizma. Seznanil se je z velikim pesnikom Byronom, srečno poročil s plemeničarjo Marijo Godwinovo, ki se je tudi prosilavila kot pisateljica ter mu je tako vsaj proti koncu življenja malo zaslišal srešen solnčni žarek, zakaj utonil je blizu Livorna, ko mu je bilo komaj 30 let. Byron je sežgal truplo svojega prijatelja ter je dal pepel pokopati pri piramidi.

Društvene vesti.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 19. julija t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Dnevni red: Novi pravilnik k stanovanjskemu zakonul Navzočnost članov neobhodno potrebna!

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani, delovodski odsek, ima v sredo dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer pri »Zlatorogu« v Gosposki ulici važen sestanek, katerega udeležiti se je dolžnost vsakega polirja in preddeleavca, tudi ako še ni član društva. Na svidenje! Odbor.

Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani vabi tovariše študente vseh strok brez razlike fakultete in letnikov, ki hočejo prihodnje šolsko leto študirati v Nemčiji in žele informacijo, da se oglasijo v petek 21. t. m. ob 11. dopoldne v društveni sobi gorenjega društva v poslopu tehniške visoke šole na Mirju (Aškerčeva cesta 11) I. nadstropje soba 15. — Odbor.

Zdravniški vestil. V četrtek, dne 27. t. m. ob 17. se vrši v magistratni posvetovalnici III. izredni občni zbor slov. zdravniškega društva v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora, 2. volitev novih članov v sanitetni svet kraljevine SHS, 3. stanovske zadeve (Minimalni tarif, vprašanje naših bolnic, sekundarsko vprašanje in dr.), 4. slučajnosti.

Savez anotekarskih saradnika u kralji. SHS priredi svoj II. redni kongres v Ljubljani v dne 8., 9. in 10. septembra t. l. Člani naj se takoj odzovejo poročilu III. glav. skupšč. sekc. (Z. Vj. br. 6.) Prijave za udeležbo naslovite na Sav. ap. srk. (pripravil. odbor za kongr.) Ljubljana Tržaška c. 43/II.

Narodni ženski Savez, slovenski del v Ljubljani izreka tem potom svojo najkrajnjejšo zahvalo vsem, ki so mu o priliki kongresa tako nesebično pomagali. Predvsem se zahvaljujemo onim, ki so sprejeli s tako gostoljubnostjo naše delegatjine na stanovanje in onim, ki so nam dali tako radevolje na razpolago vozila. Vsem prijaviteljnim nismo poslali delegatjine na stanovanje, to pa zato, ker so prišle nekatere delegatjine ob tako poznih urah, da se jih nismo upali motiti. Tudi tem najprisrčnejša zahvala. Vsem, ki so nam pomagali s stanovanji, vozili ali na kak drug način, naj bo v zadoščanje, da so imele delegatjine iz vse države preprčanje, da je prebivalstvo našega mesta izredno gostoljubno in prijazno. Se enkrat: najprisrčnejša zahvala.

Jugoslovanski Matice je poslal profesor Jeran, ravnatelj akademskega kolegija v Ljubljani Dir 70., kateri znesek 10 daroval delegatjine Narodnega ženskega Saveza, ki so stanovale prilikom kongresa v akad. kolegiju. Piparski klub »Danica«, Sv. Jurij (Prekmurje) je daroval 200 Din. Objermiki 30letnice županovanja g. Alojzija Jermana na Rovih pri Kamniku se je nabralo 57.50 Din. — Iskrena hvala! Posnamtel!

Polepšavaajoča sredstva:

AMERIKANSKI HAIR PETROL in TURSKI BALZAM za rasti brk in las. FLOCKEN SHAMPON proti prhljaju. BLONDIN D'OR temni lasje postanejo zlatovolilni. BARVA ZA LASE vseh tianov. BRILANTIN za sijaj in mehkoobo las. ROZANI SOK za blede osebe daje lica naravno rdečo barvo. KREMA ZORAIDA za lice. Odstranjuje mozole, pege, lišaje, maščobnost s polti, gubancenje čela. Pomladi stare osebe za 20 let. ALABASTER KREMA proti rdečilu nosa in lica. KREMA in PRAŠEK za zoba, da bodo beli ko bliseri. NOVELA VODA za izpiranje ust in grla. ZORAIDA-PASTA MILO za osebo lope nežne polti daje lica večno mladost. MILO in PASTA ZA BRITI ILE. PUDRI celega sveta. seveda samo najboljši.

Razpošilja po pošti

URAN-PARFUMERIJA Ljubljana, Mestni trg št. 11.

Dnevne vesti.

Prelahka kazen. V Sostrem je pridrel nad učiteljsko gđc. Stiene neka Marija C., ker je učiteljica njenega neposlušnega sina pridržala v šoli. Ženska je kritičala, da učiteljice samo dekile staršev in otrok (lahko mislimo, kdo tako hujška starše proti učitelstvu), učiteljice so site kanale itd. Po tem zmerjanju je prišla sina ter ga s silo odvedla domov. Nasilna ženska je bila obsojena na dva dni zapora. Ugled učiteljstva bi se moral štiti s hujšimi obsodbami zasledovati pa bi bilo treba tudi podpihovanje.

Velikanski požar v Boh. Bistrici. V tej vročini in suši se vedno češče čuje o večjih in manjših požarih, toda tako strasnega požara kot je izbruhnil pretečeno soboto popoldne v Boh. Bistrici, ne pomnilo niti starejši ljudje. Goreti je pričelo v kolu posestnika Arha. Razume se, da se je požar v tej vročini po bliskovno širil, zlasti se, ko je na vso nesrečo bil pihati močan veter. Naenkrat so bila vsa v bližini stoječa gospodarska poslopja v ognju. Na kral nesreče so takoj prihitele gasilna društva iz Boh. Bistrice, Stare Fužine, Češnjice, Nemškega Rovta, Nomenja in Srednje vase. Kmalu za tem so prihiteli gasilci še iz Dobrave, Jesenice, Boh. Bele, z Bleda in iz Milna. Vsa gasilna društva so delovala neumorno in končno se jim je posrečilo vkljub močnemu vetru požar omejiti. Okoli 6. ure se je vsul precej gost dež, ki je tudi precej pripomogel k gašenju. Vendar se je po požrtvovalnim ljudem še le proti jutru posrečilo požar popolnoma udušiti. Ogromna škoda se danes še ne da preračunati, kajti uničenih je okrog 25 poslopij. Pogoreli so bili pa zavarovanj deloma za malhne vsote, deloma pa celo nič. V nedeljo popoldne sta prišla na pogorišče tudi Nj. Vel. kralj Aleksander in Nj. Vel. kraljica. Kralj je takoj naročil, da se mu naj sestavi seznam pogorelecev. Objubili je tudi svojo pomoč.

Vlak povzročil požar. V nedeljo popoldne je padla iskra iz železniške lokomotive v kolocec posestnika in gostilničarja Franceta Dremlija na Lavercl. Naenkrat je ves kolocec objel ogenj, ki je bliskoma prešel na gospodarsko poslopje imenovanega gostilničarja in se potem razširil še na hišo Josefa Dremelja. Obema posestnikoma je ožen vse upepelil. Uničeni so vsi gospodarski predmeti, slama, seno, oblika in perilo. Zgorelo so bili tudi 13 prešičev. Gasilci iz Ljubljane so bili takoj na kraju nesreče in poročilo se jim je obvarovati ognja vsaj ostale, v bližini stoječe hiše. Pri gašenju se je poskodovalo nekaj ljudi, toda ne nevarno. Skupna škoda se cenl na 2 milijona kron.

Nagrade profesorjem in učiteljem na trgovskih in obrtnih šolah je objubil trgovski minister čimprej nakazati, ker mu je finančno ministrtvo že odprlo potrebni kredit za celo kraljevino.

Načrt uradniške pragmatike leži pri finančnem ministrtvu, in se baje kmalu predloži skupščini, ozir. zakonodajnemu odboru.

Zakon o proračunski avanalitini za mesec Julij 1922 je izišel v Uradnem listu št. 76.

Za edinstveni ljudskoškoli zakon so se odločilo zavzele pri ministrtvu prosvete učiteljske organizacije iz Slovenije, Hrvatske, Dalmacije in Bosne.

Kazenski zakon za celo državo. Minister pravde je odredil, da se natisne načrt novega kazenskega zakona, ki bo enoten za celo državo.

Kočevske zastave. ki se splošno nazivajo nemške, ter imajo belomodro barvo, je pokrajnjska uprava prepovedala. Karvornano, so Kočevjarji ob kraljevi poroki pestentativno izobešali samo take zastave.

Izstop iz državne službe. Pri celjskem okrajnem glavarstvu so prostovoljno izstopili gg. komisar dr. Subic in uradniški Preisinger, Bahar, Fendrič, Dečman, Cepin, Podlogar in Kovač. Prvi je prestopil v službo celjske občine, ostali pa so si poiskali službe pri bankah in privatnih tvrdkah.

Tatvine. Po en par čevljev je bilo ukradenih trg. učenik Pavil Sabotič in kuharici Josipini Erman izpred podstrešja v Škofji ulici 17. — Kapetanovi soprogi g. Danil Milanovič, stanujoči pri svojem očetu g. Eliji Predovič je nekdo ukradel z okna 10.000 kron vredni plašč iz črne svile.

Škesana tatvica. Delavca V. K. iz Rožne doline je prišla v Anžlovarjevo trgovino na Sredini po steklenico piva. Med tem ko je šla prodajalka v klet po pivo je K. vzele iz predala 240 kron. Ker pa je odločno prijeta tatvino priznala in denar vrnila preden je bila tatvina naznanjena ne bo zaenkrat imela hujših posledic kakor sramoto.

Kamniški vlak je povozil blizu Rodice 46 letnega gluhonemega Tomaza Pirca. — Smrtina nezdoda. V Vaščah pri Cerkljah so tesarji spuščali tram na tla. Tisti hip je prišla iz hiše posestnika Ivana Kropivnik, katero je tram tako nesrečno zadel na senca, da je obležala mrtva.

Tihotapec okradel tihotapca, obema pa je denar vzela carinarnica. Iv. Habjan in Jos. Petrovič iz Ravnika sta tihotapila cigaretni tobak čez mejo. Prvi je izkupil 650 lir, drugi pa 750 lir. Domov grede sta po raznih gostilnah popivala, konečno pa na nekem travniku zaspa. Pri tem je Habjan ukradel Petrovičovi vs denar. Orožnikom v Hotedršici je Habjan priznal tatvino, nakar so orožniki obema odvzeli denar ter ga izročili carinarnici.

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

IX.

Ko je oče Plantat s svojima gostoma ostavil valfeulluski grad, ni bilo več dolgo do desete ure. Zavili so po mali, položni stezi, ki držl ob posestvu gospe Lanascolske proti železnemu mostu.

Ta steza je bila najkrajša bližnjica do gostilne, kjer je ostavil gospod Lecoq svojo prtljago. Mirovnega sodnika je spotoma napadala skrb za njegovega prijatelja, gospoda Courtoisa.

»Le kakšna nesreča bi ga utegnila zadeti?« je rekel doktorju Gendronu. »Hudobnežu Baptistu se imamo zahvaliti da nismo zvedeli ničesar. Gotovo je samo, da so poslali ponj radi nekega pisma gospodične Laurence, njegove prvorojenke!«

Vtem so dospeli do »Grenadirja.«

Pred vrati gostilne je slonel velik dedec orjaške rasti in rdečega lica, pušec dolgo lončeno pipo in razgovarja se z nekim železničarjem, ki ga je radovednost nalašč prignala iz Evryja. Bil je gostilničar.

»Le noter, gospod mirovni sodnik,« je viknil, kakor hitro je zagledal očeta Plantata. »To vam je nesreča, kaj? Vstopite, vstopite; v izbi sedi več ljudi, ki so videli morilce. Da bi ga vrag, Ripaille! Predrta mrha ti! In šele Guespin, ta, ta! Nu, z veseljem se popeljem v Corbeil, kadar pojdeti pod sekiro!«

»Nekoliko več krščanske ljubezni vam ne bi škodilo, oče Lenfant, Mari ste tako naglo pozabili, da sta bila Guespin in Ripaille vaša najzvestejša gosta?«

»Lepa gosta!« se je odrezal oštr. »Guespin, ta cigan, mi je odnesel osemindeset frankov, ki jih ne bom videl nikoli več.«

»Kdo ve?« je rekel mirovni sodnik z ironičnim glasom. »Slučaj pa zaslužite nocoj dosti več od te vsote, saj imate ljudstva kakor na proščenju!«

Gospod Lecoq je stopil med tem v gostilno po svojo potno torbo. Njegov pravi poklic je bil zdaj splošno znan, zato ga niso sprejeli tako prijazno kakor jutraj, ko so ga imeli še za bratjeveca na razpoloženju.

Gospa Lenfantova, tršata ženska, ki se niti brez soproga ni bala metati »obubožanih« pijancev čez hišni prag, mu je jedva privoščila odgovor. In ko je vprašal, koliko je dolžan, je prezirno skomignila, rekoč: »Ničesar!«

»Stopimo urno,« je dejal oče Plantat, kakor hitro se je vrnil detektiv s svojim kovčegom iz gostilne. »Rad bi se grešč oglasil pri ubogem županu, da vidim, kako je z njim.«

Vsa trojica je pospešila korak; in stari sodnik je nadaljeval, otepaje se temnih slutinj:

»Ako bi se zgodilo pri Courtoisovih kaj resnega, bi me gotovo že obvestili. Laurence je nemara samo pisala, da je kaj obolela. Gospa Courtoisova, najblažja duša, kar jih premore svet, se razburja za prazen nič; najbrže je hotela nemudoma poslati soproga po hčerko, da bi jo pripeljal domov. Z eno besedo, biti mora kako nesporazumljenje.«

A ne. Bila je prava pravcata katastrofa. Pred vrtno mrežo županove hiše je stalo do petnajst trških žensk. Sredi te gručje je govoril Baptist in mahal z rokami. Ko so zagledale mirovnega sodnika, so se babnice razletele nalik jati preplašenih kavk.

Baptistu ni bilo nenadejano pojavljanje očeta Plantata nič kaj pogodu, ker ga je sredi govorniškega razmaha oropalo poslušalk. Toda previdno je skrli svojo nevoljo za vsakdanjim uslužnim smehljajem.

»Oh, gospod sodnik,« je vzkliknil, ko se je oče Plantat približal na tri korake, »oh, kakšna istorija! Baš sem hotel teči po vas...«

»Tvoj gospod me kliče?«

»Človek ne bi verjel,« je nadaljeval Baptist. »Ko sva nocoj odhajala iz Valfeulluja, se je gospod nenadoma spustil v tek. Brisal jo je tako, da sem ga jedva dohajal. Nu, in tako dospel domov. Gospod plane kakor vihra v salon, ker so sedeli gospa in ihteli kakor Magdalena. Zasopel je bil tako, da je jedva govoril. Oči so mu kar štrlele iz jam. »Kaj pa je?« Kaj pa je?« je ponavljaval venomer. Gospa, ki tudi niso mogli govoriti, so mu molče pomolili pismo gospodične Laurence, ki so ga držali v rokah.«

Vsi trije Baptistovi poslušalci so koprneli od nestrpnosti; malopridnež pa, dasi je videl to, je kvasil in čenčal brez konca in kraja.

»Nu,« je povzel, »in gospod vzame pismo in stopi z njim k oknu, da bi laglje čital. Preletel je pisanje, kakor bi trenil. »Oh!« je vzkliknil s hripavim glasom. Nato je jel mahati z rokami kakor pes, kadar plava, in nazadnje se je dvakrat zavrtel okoli sebe ter padel, čof! kakor meh, z obrazom naprej. Bilo je pri kraju.«

»Mrtev je!« so vzkliknili vsi trije z enim glasom. »O ne, gospoda,« je odgovoril Baptist z ljubeznivim nasmeškom, »saj boste slišali.«

Gospod Lecoq je res potrpežljiv, a ne tako, kakor bi si kdo mislil. Razjarjen po tem zavlačevanju je postavil svoj kovčeg na tla, zgrabil Baptista z levico za komolec in švinstil z zlatoglavo trstiko, ki jo večno prenaša v desnici.

»Prijatelj,« mu je velel, »resno ti svetujem, da se podvizaš...«

Samo to, nič drugega. Toda sluga se je strašno zbal plavolasega možička, ki je govoril s tako ostrim glasom in ga je stiskal trje od železnih klešč.

Zato je povzel z veliko naglico, upiraje pogled nepremično v trstiko gospoda Lecoqa:

»Gospodu je bilo slabo. To se ve, da je nastala po vsej hiši največja zmešnjava; samo jaz nisem izgubil glave. Misel, da je potreba zdravniku, me je prešinila v prvem hipu in brz

sem stekel ponj — po gospoda doktorja, ki sem vedel, da je v gradu, ali po tukašnjega zdravnika, magari po lekarnarja, samo da bi brž kdo prišel. Hvala Bogu, že na vogalu ulice srečam »padarja« Robelota. — »Ti, slišiš, mu pravim, stopi z menoj.« — On gre z menoj, odrine vse druge, ki so stregli gospodu, ter mu pušča na obeh rokah. Kmalu potem je jel gospod dihati; nato je odprl oči in nazadnje se mu je vrnila tudi beseda. Zdaj je povsem pri zavesti; v salonu leži na kanapeju ter joče, da bi se kamen usmilil. Rekel mi je, da želi govoriti z mirovnim sodnikom, in jaz, seveda, sem nemudoma —

»A gospodična... Laurence?« je vprašal oče Plantat s solznim glasom.

Baptist se je postavil v tragično pozno. »Joj, gospoda,« nikarite me ne vprašajte... zjokal bi se človek!«

Mirovni sodnik in zdravnik ga nista delj poslušala, marveč sta urno krenila v hišo.

Gospod Lecoq jima je sledil. Svoj kovčeg je izročil Baptistu z naročilom: »Nesi tole k mirovnemu sodniku!« — in sobar ga je ubogal z naglico, kakršne gospod Courtois gotovo ne bi bil prisodil njegovim lenim nogam.

Ako se je naselila v kaki hiši nesreča, se zdi že prag za-znamovan z njenim usodnim pečatom...

Ko sta stopala zdravnik in oče Plantat po dvorišču, se jima je videlo, kakor bi bila dobila ta hiša, še snoči tako gostoljubna, vesela in živa, namah turben obraz.

V vrhnjem nadstropju so se premikale luči iz sobe v sobo. Vse, kar je bilo ženskega, se je trudilo okrog Courtoisove najmlajše hčerke Lucile, ki je imela strahovit živčni napad.

V veži je sedelo petnajstletno dekletce, ki je služilo gospodični Laurenci za spletnično. Ubožica si je zagrinjala glavo s predpasnikom, kakor je na kmetih navada v trenutkih obupa, ter plakala, da se je trgalo človeku srce.

V kotu je nepremično stalo nekaj preplašenih poslov, ki niso vedeli kaj početi v tej zmešnjavi.

Vrata v salon so bila nastežaj odprta. V širokem naslanjaču ob kamini je bolj ležala nego sedela gospa Courtoisova. Zada pri oknih, ki so držala na vrt, je ležal gospod Courtois na kanapeju.

V trenutku, ko je viselo njegovo življenje na vrezu z lanceto, so mu odtrgali srajčna rokava, da bi napravili hitreje. Platneni povoji, kakršne rabijo po puščanju, so mu ovijali gole lehti.

Pri vratih je stal majhen človek, oblečen tako, kakor se nosijo imovitejši rokodelci pariške okolice; huda zadrega se mu je poznala na obrazu. Bil je »padar« Robelot, ki so ga pridržali, boječ se kdove kakšne nove nesreče.

Prihod očeta Plantata je vzdramil gospoda Courtoisa iz mrkle osuplosti, v katero se je dotlej pogrezal.

Vstal je in bolj omahnil nego planil v naročje mirovnega sodnika.

»Oh, prijatelj, kako sem nesrečen!« je vzkliknil s pretresljivim glasom. »Kako sem nesrečen!«

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

PRODAJA:

DVONADSTROPNA HIŠA v Šiški. Polzeve se pri Anton Valjavec, gostilničar, Sp. Šiška 87. Istotam se sprejme tudi natakariča. 121

GRAJŠČINA, veleposestvo z žago. Cena 8.000.000 K. Velik vinogradnik, 84 johov; travnik 24 johov; 20 johov njive; 25 johov vinograda; 7 johov gozda; 8 johov sad-

nega vrta; 2 vili s pohištvom, v bližini žel. postaje. Cena K 12.000.000.

GRAJŠČINSKO posestvo, v bližini mesta, z vsemi gospodarskimi posloplji, za 100 glav živine, zelo prikladno za industrijsko podjetje. Cena 260.000 Din.

Vila v krasni okolici v bližini Maribora, z gospodarskimi posloplji, 4 johove polja. Sola in zdravnik v vasl. Cena 120.000 Din.

Gostilna z brezkonkurenčnim špicerijsko travno z vnosnim posestvom na eni veliki železniški postaji.

Hotel v velikem letovišču, 35 sob s pohištvom. Cena

1.000.000 K. Velika hiša z veliko kletjo v bližini žel. postaje, zelo cenol. Znamko za odgovor! — Realitetna pisarna »Rapide«. Maribor, Gospodarskega cesta 28. 120

POSESTVO, 14 oralov obsegajoče, z gostilno, trgovino, mesarjio in mostno vago, celim inventarjem 600.000.— Din.

VINOTOČ z 5 oralov krasnega zemljišča, 2 hiši in gospodarsko posloplje, 300.000.— Din.

GRAJŠČINICA z 21 oralov zemljišča in lepim inventarjem 800.000.— Din.

INDUSTRIJSKO POSLOPIJE v sredini Maribora,

velikanske stavbe in prostor 500.000.— Din.

VILA, takoj prosto stanovanje, posestva, hiše, gostilno, dobro ideo — pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3. 104

10 MRAMORNATIH plošč, 3 igralne mize, 6 železnih stolov za obleke po ugodni cenil. Vprašati: Kongresni trg 3/II, desno. 118

HIŠA Z GOSTILNO in vsa oprava, zraven nekaj posestva. Cena 300.000 din. 115

12 STAVBENIH PARCEL v velikosti po 300—500 m² v Zg. Šiški. Dopisi pod šifro »K 120:—« na anončno dru-

Zbo Aloma Comp. Ljubljana, Kongresni trg 3. 99

UGODEN NAKUP. Proda se 50 delnic Trg. delniške družbe. Poizve se pri F. Pfeifer, Ljudska posojilnica, 1075

KUPI:

PES »Fosteriers,« le čistokrvne pasme in ne nad dva meseca star. Naslov pove uprava lista. 127

OPRAVA za spalno in jedilno sobo, dobro ohranjena, skoro nova, se kupi. Reflektira se samo na prvovrstno najfinjšo izdelavo in les. Ponudbe pod šifro: »Oprava 50« na upravnishvo tega lista. 123

SLUŽBE:

ISCEM kompanjona s trgovsko koncesijo, s kapitalom od 25.000 do 50.000 kron za trgovino z mešanim blagom in deželni pridelki. Prilika ugodna. Naslov v upravi lista. 126

KORESPONDENT, izvežbana, zanesljiva ter samostojna moč, spreten stroje pisec in stenograf, se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme pri večjem tovarniškem podjetju v Ljubljani. Istotam se sprejme tudi pisarniški praktikant. Ponudbe pod »Korespondenca 350« na upravnishvo tega lista. 125

KONTORISTINJA, samostojna slovenska in nemška korespondentinja, izurjena stroje pisarka in stenografinja se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji za tovarniško podjetje v Ljubljani. Prednost imajo absolventinje slov. trgov. šole. Ponudbe pod »Samostojna pisarniška moč 200« na upravnishvo tega lista. 124

UCENEC za brivsko obrt se sprejme. Hrana, perilo in stanovanje v hiši, Poizve se Josip Bakar, brivec, Hrastnik. 106

SPREJMEM takoj 1 trgovskega pomočnika in prodajalko v veletrgovino želez-

nine Peter Majdič, »Merkur«, Kranj. 112

RAZNO:

ZELIM prevzeti vodstvo kake pekarnice, ker sem že več let vodja te obrti. Naslov v upravi tega lista. 113

FRANCOSKE toalete in kostume po najnovejših modelih izvršuje v najhitrejšem času specialni modni salon za dame S. Potočnik, Se-lenburgova ulica 6/I. 117

DVA LEPA LOKALA oddata v teku treh mesecev. Naslov v upravi lista. 122

P. n. gospodinjice, šivilje, krojače, čevljarje, in sedlarje opozarjamo, da se dobijo zopet najboljši šivalni stroji

„Gritzner“

v vseh opremanih material predvojni, cene najnižje edino le pri

Josip Petelinco

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Pouk v vezanju brezplačen!

Istotam igle, olje, vse nadomestne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce, sedlarje, toaletno modno blago, sralce, kravate, ščetke, palice.

Galanterija, gumbi, na veliko in malo!

Najnižje cene! Točna postrežba!

Izjava.

Ker nama g. Ivana Klamfer predbaciva, da spravlja njene otroke od hiše in da mora zaradi naju prodati svojo hišo, jo smatrava za lažnjivko toliko časa dokler ne doprinese dokaza resnice pri sodišču.

P. n. Umek.

Razno perilo za dame, gospode in deco priporoča trdka **A. & E. SKABERNE** Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Graški semenj 1922

od 26. avgusta do 3. septembra

Posebna razstava gospodarskih strojev, orodja in vseh potrebščin za kmetijstvo

Glavno zastopstvo: **GRAZ, Burggasse Nr. 13.**

SLOVENSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30.000.000.—

Rezerva: K 5.000.000.—

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri.

Izvršuje vse bančne posle zelo ugodno.

Centrala: v lastni palači Ljubljana, Stritarjeva ulica 9.

Podružnice: Novi Sad, Ljutomer, Dolnja Lendava.

Ekspozitura: Vrhnika.

RUSKI EAU DE COLOGNE.

Že 8 let niste dobili tako fino dišeče kolonjske vode.

Cena srednje stekl. K 120.—
velike stekl. 260.—
Milo: Rus. Eau de Cologne Savon. 50.—
Krema za lice: Ruska Eau de Cologne Cream, za osebe katere imajo mastno lice (teint) cena 60.—

Gospodje naj rabijo to kremo pri brijanju.

URAN-PARFUMERIJA, Ljubljana, Mestni trg 11.

!! Pozor gostilničarji!!

Na prodaj imam več tisoč vrčkov 0,5 l in kozarcev 0,3 l za pivo kakor tudi več popolnoma dobrih, ovijanih vinskih sodov 200—400 l z novim cementiranjem.

M. Dolničar restavrater na glav. kolodv. v Ljubljani.

Sprejemališče: **Selenburgova ul. št. 4.**

Podružnice: **Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.**

AUTO

Bencin. — Pneumatika. Olje. — Vsa popravila. — Mast. — In vožnje. — Le prvovrstno blago in delo po solid. cenah nudi **Jugo-Auto d. o. z.** v Ljubljani.

Ustanovljeno l. 1896. Ustanovljeno l. 1896.

Mednarodni transport Antonije Biancheri & Co.

POSTOJNA,

Centrala: Ponteba. Podružnice: Postojna (Poštni predal 17); Villach (Poštni predal 15). Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Odprema vsake vrste blaga. Specijelna odprema živil in zaklane živine v katerikoli kraj.

Veletrgovina z vinom v Mariboru sprejme dobro izvežbanega

POTNIKA

nastop takoj. — Prošnje, opremljene z dokazili v sposobnosti in zahtevkom plače je nasloviti na upravo »Jugoslavije« pod »Sposoben potnik«.